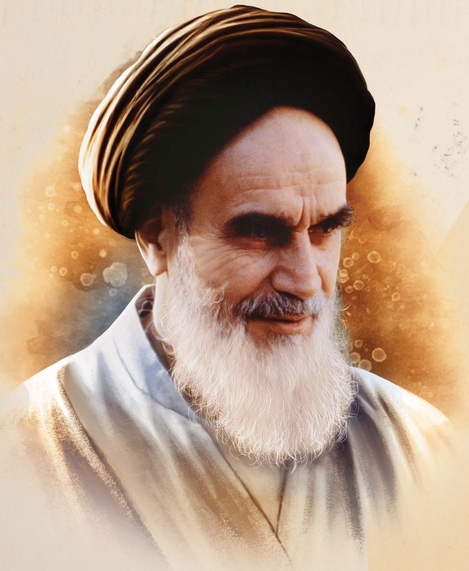

روزهای شاد آسمانی

نمایشگاه ویژه عید سعید غدیر، عید ولایت

امام خمینی قدس‌سره:
روز عید غدیر روزی است که پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله طبقه حکومت را معین فرمودند و الگوی حکومت اسلامی را تا آخر تعیین فرمودند.

صحیفه نور ج۳ ص ۱۹۷

امام خامنه‌ای مدظله:
روز عید غدیر که به نام عید ولایت نامیده می‌شود، روزی است که مفهوم ولایت اسلامی، به وسیله پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله یک مصداق روشن و عینی پیدا کرد.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام
۲۷ فروردین ۱۳۷۷

سازمان اوقاف و امور خیریه
معاونت فرهنگی و اجتماعی

آدرس تهران: خیابان نوفل لوشاتو. سازمان اوقاف و امور خیریه
آدرس قم: بلوار ۱۵خرداد. جنب امامزاده شاه سید علی. مجتمع فرهنگی آموزشی | تلفن: ۳۸۱۸۷۱۵۷-۰۲۵
سایت مجتمع: mfpo.ir سایت سازمان: oghaf.ir سایت معاونت: mfso.ir
تهیه و تنظیم و ناشر: مجتمع فرهنگی پژوهشی، معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه
نوبت چاپ: تابستان ۱۳۹۸ | شمارگان: ۱۴۸۰ دوره | قیمت: ۳۶۰۰۰ تومان

۱ صدور حدیث شریف سدّ الأبواب

مسجدالنّبی که ساخته شد، عده‌ای از اصحاب، خانه‌های خود را به گونه‌ای قرار دادند که یکی از درهای آن به داخل مسجد باز می‌شد.

نهم ذی‌حجه بود که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله امر فرمودند همه اصحاب درِ خانه‌های خود را به سمت مسجد ببندند و دیوار بکشند، غیر از در خانه خودش و درِ خانه علی علیه‌السلام که اجازه دادند باز بماند. [۱]
پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در پاسخ برخی اصحاب فرمودند: «این کار به امر خدا بوده و باید همه تسلیم امر خدا باشید. این جبرئیل است که از طرف خدا به من امر کرده علی علیه‌السلام را در مسجد ساکن کنم و شما را خارج نمایم!» [۲]

بعضی از صحابه تقاضا کردند که روزنه‌ای از منزلشان را به سمت مسجد باز بگذارند. پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله اجازه ندادند و فرمودند: خدای متعال اجازه چنین کاری را به من نداده است!

پی‌نوشت:
۱. مستدرک حاکم نیشابوری: ج۳، ص ۱۳۵.
۲. همان.

۲ ابلاغ آیات برائت در عید قربان

یک سال پس از فتح مکه آیات نخست سوره‌ی برائت نازل شد و مشرکین را مخیّر کرد که یا اسلام بیاورند و یا از مکه و مراسم حج خارج شوند!
امّا این پیام تطهیر مکه از لوث وجود مشرکین را چه کسی ابلاغ کند؟

پس از انتخاب ابوبکر، جبرئیل علیه‌السلام خدمت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله رسید: «ای محمد! کار تو را یا خودت باید انجام بدهی و یا کسی که از تو باشد!» و پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: «احدی سزاوار نیست که این آیات را ابلاغ کند مگر مردی از اهل خودم»! [۱]

در روز دهم ذی‌حجه رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله، علی علیه‌السلام را برای ابلاغ آیات به سوی مکّه اعزام کرد. امیرالمؤمنین علیه‌السلام در روزهای ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ ذی‌حجه همان آیات را که معنایش بیزاری خدا و رسول از مشرکین بود در جمع کفار و شرکت‌کنندگان مراسم حج قرائت نمودند.

پی‌نوشت:
۱. سنن ترمذی: ج۲، ص۱۸۳.

بیان حدیث شریف ثقلین ۳

در جریان حجةالوداع، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله قبل از غدیر، در دو موقعیت حساس برای مردم خطبه خواندند.
اولین خطابه آن حضرت روز عید قربان در «مِنا» و دومین مورد خطابه حضرت در مسجد «خیف» بود و در ضمن آن، «حدیث ثقلین» را مطرح فرمودند که در واقع زمینه‌سازی برای خطبه غدیر بود.
این حدیث شریف به اندازه‌ای راوی و سند دارد که به هیچ وجه قابل انکار نیست! [۱]

«ای مردم من از بین شما خواهم رفت و برای شما دو گوهر گران‌بها باقی خواهم گذاشت که اگر به آن دو چنگ بزنید و آن‌ها را رها نکنید، هرگز گمراه نخواهید شد، یکی قرآن و دیگری عترت من، یعنی اهل‌بیت من است. بدانید که آن دو، تا قیامت از هم جدا نخواهند شد تا در کنار حوض کوثر مرا ملاقات کنند (پس بر آنها سبقت نگیرید که هلاک خواهید شد).» [۲]

پی‌نوشت:
۱. فضائل الصحابه: حدیث ۴۵.
۲. بصائر الدّرجات: ج۱، ص ۴۱۳.

۴ تحویل میراث انبیاء به صاحب ولایت

دوازدهم ذی‌حجه سال دهم هجری، پس از پایان مراسم حج دستور الهی بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله چنین نازل شد:
«نبوت تو به پایان رسیده و روزگارت کامل شده است. اسم اعظم و آثار علم و میراث انبیاء را به علی‌بن‌ابی‌طالب بسپار که او اولین مؤمن است. من زمین را بدون عالمی که اطاعت من و ولایتم با او شناخته شود و حجت بعد از پیامبرم باشد رها نخواهم کرد».

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله، امیرالمؤمنین علیه‌السلام را فراخواند و میراث شش هزارساله انبیاء علیهم‌السلام، شامل صُحُف آدم و نوح و ابراهیم علیهم‌السلام و تورات و انجیل و عصای موسی علیه‌السلام و انگشتر سلیمان علیه‌السلام و سایر میراث‌های ارجمندی که در دست حجج الهی دست به دست گشته و تا آن روز خاتم انبیاء صلی‌الله‌علیه‌وآله حافظ آن بود را به امیرالمؤمنین علیه‌السلام تحویل داد و اکنون در دست مبارک آخرین حجت پروردگار مهدی موعود علیه‌السلام است.

پی‌نوشت:
[بحارالانوار: ج ۲۸ ص ۹۶، ج ۳۷ ص ۲۰۲،]

۵ اعلان عمومی لقب امیرالمؤمنین برای حضرت علی علیه‌السلام

روز سیزده ذی‌حجه و پیش از حرکت به سوی غدیر، در مکه جبرئیل لقب «امیرالمؤمنین» را به عنوان اختصاص آن به علی‌بن‌ابی‌طالب علیه‌السلام از جانب الهی آورد، اگرچه این لقب قبلاً نیز برای آن حضرت تعیین شده بود ولی این روز اعلام عمومی بود.

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله دستور دادند تا بزرگان اصحاب جمع شوند و طی مراسم خاصی نزد علی علیه‌السلام بروند و به عنوان «امیرالمؤمنین» بر او سلام کنند و «السلام علیک یا امیرالمؤمنین» بگویند و بدین‌وسیله در زمان حیات خود، از آنان اقرار بر امیر بودن علی علیه‌السلام گرفت.

در آن لحظه بعضی از اصحاب به عنوان اعتراض به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله گفتند: آیا این حقی از طرف خدا و رسولش است؟ حضرت غضبناک شد و فرمود: «حقی از طرف خدا و رسولش است. خداوند این دستور را به من داده است».

پی‌نوشت:

[بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۱۱ و ۱۲۰. عوالم: ج ۳:۱۵ ص ۳۹. کتاب سلیم: ص ۷۳۰]

۶ بخشش فدک به حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها

۱۴ ذی‌حجه [۱] سال هفتم هجری، پس از جنگ خیبر، سرزمین وسیع و سرسبز فدک فتح شد و چون رزمندگان در فتح آن دخالت نداشتند، بر اساس آیه قرآن ملکِ شخص پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌شد. [۲]

پس از فتح خیبر خداوند به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله وحی فرستاد و فرمود: «وَآتِ ذَا الْقُرْبی حَقَّهُ؛ حق نزدیکانت را بده!» [۳] پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله سؤال کردند: ذی‌القربی کیست و حقش چیست؟ جبرئیل از خداوند جواب آورد که ذی‌القربی فاطمه علیهاالسلام و حقش فدک است، و باید فدک را به فاطمه علیهاالسلام تقدیم کنید!

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله برای این‌که بعداً از طرف مردم و دیگران بهانه‌گیری نشود، دستور داد برای سرزمین فدک قباله‌ای نوشتند و امیرالمؤمنین، امام حسن، امام حسین علیهم‌السلام و ام‌ایمن را به عنوان شاهد آن قرار داده و آن را به حضرت زهرا علیهاالسلام تحویل دادند.

پی‌نوشت:

۱. بحارالانوار ج ۲۹ ص ۱۱۸

۲. بحارالانوار ج ۱۷ ص ۳۷۸

۳. سوره اسراء: آیه ۲۶؛ سوره روم: آیه ۳۸.

۷ میلاد امام هادی علیه‌السلام، روز توجه به زیارات جامعه کبیره و غدیریه

میلاد امام هادی علیه‌السلام در نیمه‌ی ذی‌حجه سال ۲۱۲ واقع شده است. امام هادی علیه‌السلام با انشاء زیارت جامعه‌کبیره و زیارت غدیریه منشور اعتقادی شیعه را با جامع‌ترین و فصیح‌ترین کلام بیان فرمودند.

زیارت جامعه کبیره با بیان حدود ۴۰۰ ویژگی و صفت از صفات امامان معصوم علیهم‌السلام یک دوره «امام‌شناسی» و زیارت غدیریه با بیانی شیوا و با استناد بر حدود ۴۰ آیه قرآنی یک دوره «امیرالمؤمنین شناسی» را بیان نموده است. در این دو زیارت، مهم‌ترین پایه‌های اعتقادی شیعه نسبت به اهل‌بیت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله مطرح شده است.

اگر بتوانیم پیوسته به مقامات اهل‌بیت در حد ترجمه زیارت جامعه توجّه داشته باشیم سعادت بزرگی نصیب ما شده است و اگر در حد ترجمه‌ی زیارت غدیریه به مقامات و حقانیت امیرالمؤمنین علیه‌السلام توجّه داشته باشیم از هجوم شبهات مخالفین در امان خواهیم بود و ولایت ایشان در قلب ما تقویت می‌شود!

۸ نزول آیه محبّت

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در روز هفدهم ذی‌حجه سال دهم هجری، در وادی «قُدَید»، به فاصله یک روز تا سرزمین غدیر، بعد از نماز ظهر، با صدای بلند این‌گونه دعا کردند: «پروردگارا! برای علی علیه‌السلام در دل مؤمنان محبّتی و در دل منافقان، هیبت و عظمتی قرار ده!» [۱]

بعد به حضرت علی علیه‌السلام فرمودند: دعا کن و بگو: «خدایا برای من نزد خودت عهد و پیمانی و در قلوب مؤمنین برایم محبّتی قرار ده!» امیرالمؤمنین علیه‌السلام هم سه مرتبه دعا کردند و پیامبر آمین گفتند. آن‌گاه این آیه نازل شد: «إِنَّ الَّذینَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصّالِحاتِ سَیَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمنُ وُدًّا؛ آنان که ایمان آوردند و کردارشان شایسته است، خدای رحمان به زودی محبتشان را در دل‌ها قرار می‌دهد.» [۲]

و بدین‌گونه در اثر دعای پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله و امیرالمؤمنین علیه‌السلام خداوند تکویناً در دل مؤمنین محبّت حضرت علی علیه‌السلام را قرار داد!

پی‌نوشت:
۱. بحارالانوار، ج۳۶، ص ۹۹، از تفسیر عیاشی.
۲. سوره مریم: آیه ۹۶.

۹ نازل شدنِ آیه تبلیغ

یکی از آیاتی که در حجةالوداع برای انتصاب حضرت علی علیه‌السلام به امامت نازل شد «آیه تبلیغ» است.
آیه تبلیغ سه فراز مهم دارد که بنابر آنچه که امام صادق علیه‌السلام فرمودند: هر فراز آن در یک روز نازل شده است.
روز شانزدهم این فراز نازل شد:
یا أَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ ما أُنْزِلَ اِلَیْكَ مِنْ رَبِّكَ؛
ای فرستاده خدا آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده به مردم برسان.

هفدهم ذی‌حجه، فراز بعد اضافه شد:
وَ اِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَما بَلَّغْتَ رِسالَتَهُ؛
و اگر نرسانی رسالت پروردگارت را نرسانده‌ای.

و روز هجدهم، فراز پایانی:
وَ اللهُ یَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ؛
نگران مباش که خدا تو را از شر بعضی از مردم حفظ می‌کند!
هنگامی که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فراز آخر را شنیدند، فرمان دادند همگان بایستند و جمع شوند، آن‌گاه فرمودند: «به خدا سوگند، از این مکان حرکت نخواهم کرد، مگر آن‌که مأموریت خدای خویش را انجام دهم...» [۱]

پی‌نوشت:
۱. بحارالأنوار: ج۳۷، ص۱۶۵.

۱۰ ایراد خطبه غدیر توسط رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله

روز ۱۸ ذی‌حجه خطبه غدیر توسط پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله انشاء شد که مشتمل بر موارد زیر است:
- حمد پروردگار
- تبیین فرمان تاریخی خداوند و تأکید بر انجام آن
- اعلام رسمی ولایت و امامت دوازده امام علیهم‌السلام
- معرفی علی‌بن‌ابی‌طالب علیه‌السلام به عنوان امام، ولی و سرپرست
- تأکید بر مسأله امامت و اتمام حجت در این زمینه.
- معرفی دوستان و دشمنان امامت
- معرفی صفات و ویژگی‌های حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف
- بیان واجبات و محرمات
- و مسأله بیعت با ولایت و امامت

آمار موضوعات مطرح شده در خطبه غدیر:
صفات خداوند: ۱۱۰ جمله
مقام پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله: ۱۰ جمله
ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام: ۵۰ جمله
ولایت ائمه علیهم‌السلام: ۱۰ جمله
فضایل امیرالمؤمنین علیه‌السلام: ۲۰ جمله
حکومت حضرت مهدی علیه‌السلام: ۲۰ جمله
شیعیان و دشمنان اهل‌بیت علیهم‌السلام: ۲۵ جمله
بیعت با معصومین علیهم‌السلام: ۱۰ جمله
قرآن و تفسیر آن: ۱۲ جمله
حلال و حرام و واجبات و محرمات: ۲۰ جمله

۱۱ بیعت با دوازده امام معصوم با قلب‌ها و زبان‌ها

«ای مردم! شما بیش از آن هستید که با یک دست و در یک زمان با من دست بیعت بدهید. پروردگارم مرا مأمور کرده که درباره‌ی آنچه برای علی امیرالمؤمنین و امامانی که بعد از او می‌آیند منعقد نمودم، از زبان شما اقرار بگیرم...»

با بیان این فرازها، پیامبر در اقدامی عجیب از حاضرین در غدیر اقرار زبانی گرفت و در اواخر سخنرانی فرمود: ... همگی این سخنی را که من می‌گویم به قصد بیعت تکرار کنید و بگویید:

«ما فرمان تو از جانب خداوند را ـ که درباره علی‌بن‌ابی‌طالب و امامانِ از فرزندانش به ما رساندی ـ اطاعت می‌کنیم و به آن راضی هستیم و با قلب و جان و زبان و دستمان با تو بر این ادعا بیعت می‌کنیم... عهد و پیمان در این‌باره برای آنان از ما ـ از قلب‌ها و جان‌ها و زبان‌ها و ضمایر و دستانمان ـ گرفته شد...» [۱]

پی‌نوشت:
۱. بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۱۱ و ۲۱۹

۱۲ نزول آیه اکمال و اتمام

پس از اعلان و نصب رسمی ولایت و جانشینی امیرالمؤمنین علیه‌السلام و بیعت عمومی با ایشان، «آیه اکمال» توسط جبرئیل نازل شد.

«الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلا تَخْشَوْهُمْ وَ اخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلامَ دِينا؛ امروز کافران از شکستن دین شما نا امید شده‌اند بنابراین، از آنان مترسید و از من بترسید. امروز دینتان را برای شما کامل، و نعمتم را برای شما تمام کردم، و اسلام را برایتان دین پسندیده قرار دادم.» [۱]

همه نعمت‌ها، صلح و آرامش، امنیت و رفاه و... در سایه حاکمیت اسلام است و حاکمیت اسلام پس از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در پرتو ولایت عترت است، پس نعمت ولایت از همه نعمت‌ها برتر است که در روز غدیر با تحقق بیعت عمومی برای ولایت ائمه علیهم‌السلام، نعمت پروردگار کامل شد.

پی‌نوشت:
۱. مائده آیه ۳

۱۳ تأکید رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله بر حدیث منزلت

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در ضمن خطبه غدیر تأکید فرمودند که جایگاه امیرالمؤمنین علیه‌السلام برای ایشان مانند منزلت هارون برای حضرت موسی علیه‌السلام است.
«علی بن ابی‌طالب کسی است که جایگاهش نزد من، همچون جایگاه هارون برای موسی است، جز آن‌که پیامبری پس از من نیست؛ یعنی او فقط سِمَت نبوّت ندارد؛ امّا صاحب اختیار و سرپرست شما پس از خدا و پیامبر خداست.». [۱]

یکی از جلوه‌های درک این روایت آشنایی با مقامات هارون در آیات و روایات است؛ زیرا پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: «هر اتفاقی که در قوم بنی‌اسرائیل افتاده باشد در امت اسلام نیز اتفاق خواهد افتاد.» این کلام عمیق هر انسان متفکر را به سمت تحقیق بیشتر در مورد قوم بنی‌اسرائیل می‌کشاند، خصوصاً ارتباط موسی و هارون علیهماالسلام؛ مانند اخوت، وصایت، خلافت، شرکت در رسالت، ارتداد امت و...؛ که در تبیین ابعاد این روایت بسیار مؤثر است.

پی‌نوشت:
۱. کتاب سلیم، ج ۲ ص ۷۸۱ / تفسیر قمی ج ۲ ص ۱۰۹

۱۴ عید همه ادیان آسمانی

نصب شیث برای جانشینی حضرت آدم علیه‌السلام
نصب شمعون برای جانشینی حضرت عیسی علیه‌السلام
نصب هارون برای شراکت در رسالت و جانشینی حضرت موسی علیه‌السلام
نصب یوشع بن نون برای جانشین حضرت موسی علیه‌السلام
نصب آصف بن برخیاء برای جانشینی حضرت سلیمان علیه‌السلام [۱]

عید غدیر، در روایات به عنوان «عیدالله الاکبر»، یعنی بزرگ‌ترین عید خدا معرفی شده است و احادیث زیادی حاکی از آن است که انبیا علیهم‌السلام در هجده ذی‌حجه وصیّ خود را معرفی می‌کردند و از طرف خدای متعال مأمور بودند تا آن روز را عید بگیرند. بنابراین، عید غدیر فقط عید مسلمانان نیست، بلکه عید تمام پیروان ادیان آسمانی است و همه باید این روز را جشن بگیرند و آن را گرامی بدارند.

همه انبیاء به جانشینان خود دستور می‌دادند که هجده ذی‌حجه را عید گرفته و به احترامش روزه بگیرند. [۲]

پی‌نوشت:
۱. بحارالانوار ج ۹۵ ص ۱۹۴
۲. کافی ج ۴ ص ۱۴۹

۱۵ نجات کشتی نوح علیه‌السلام و توجه به حدیث سفینه

به نقل تاریخ سرانجام کشتی نوح پس از روزها سیر و سفر بر روی آب روز ۱۸ ذی‌حجه بر کوه «جودی» قرار گرفت و تنها هر که درون آن کشتی بود نجات پیدا کرد!

بررسی این واقعه و فهمیدن ابعاد آن از این جهت مهمّ است که پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله نیز مکرر فرمودند:

«جایگاه اهل‌بیت من در میان اُمّتم مانند کشتی حضرت نوح در امت اوست هرکس به اهل‌بیت من بپیوندد همچون مسافران کشتی حضرت نوح نجات یابد و هر کس تخلف ورزد در دریای گمراهی غرق شود!» [۱]

پی‌نوشت:

۱. بصائر الدرجات: ج ۱، ص ۲۹۷.

۱۶ حضور جبرئیل در غدیر

ظهور ملائکه به صورت آدمی در موارد خاصی اتفاق افتاده که پیام خاصی برای هدایت مردم همراه داشته‌است. در روز غدیر مردی زیبا صورت و خوش‌بوی کنار مردم ایستاده بود و می‌گفت:

«به خدا قسم، روزی مانند امروز هرگز ندیدم. چقدر کار پسرعمویش را مؤکد نمود و برای او پیمانی بست که جز کافر به خدا و رسولش آن را بر هم نمی‌زند. وای بر کسی که پیمان او را بشکند.»

یکی از صحابی رسول خدا، نزد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله آمد و عرض کرد: شنیدی این مرد چه گفت؟! حضرت فرمود:

آیا او را شناختی؟ گفت: نه.

حضرت فرمود:

او روح الأمین جبرئیل بود. تو مواظب باش این پیمان را نشکنی که اگر چنین کنی خدا و رسول و ملائکه و مؤمنان از تو بیزار خواهند بود!

پی‌نوشت:

۱.[بحارالأنوار: ج ۳۷ ص ۱۲۰ و ۱۶۱. عوالم: ج ۳:۱۵ ص ۸۵ و ۱۳۶]

معجزه الهی در غدیر ۱۷

در روز سوم از واقعه غدیر و پس از بیعت‌گرفتن برای امیرالمؤمنین علیه‌السلام منافقین برآشفته شدند، در این میان حارث بن نعمان فهری رهبری امیرالمومنین علیه‌السلام را نپذیرفت و اعتراض کرد. [۱] پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: این به امر خدا بوده نه من. حارث سر را به سوی آسمان بلند کرده و گفت: خدایا اگر محمد راست می‌گوید، سنگی بر من ببار و اگر دروغ می‌گوید عذابی بر او نازل کن.

وقتی از پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله دور شد، پرنده‌ای در آسمان ظاهر شد و سنگی را که همراه داشت بر سر او رها کرد که فرق سرش را سوراخ و از انتهای بدنش خارج شد و ابر سیاهی در آسمان برقی زد و بدن او را سوزاند و بعد از این جریان، آیات ابتدایی سوره معارج نازل شد. این معجزه مانند معجزه اصحاب فیل بود. [۳]

پی‌نوشت:

۱. بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۱۶۶

۲. سوره معارج آیات ۱و۲

۳. جامع الأخبار (للشعيري)، ص: ۱۲

۱۸ نازل شدن آیه اُولِی الأمر

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله از همه زمینه‌های مساعد برای معرفی حضرت علی علیه‌السلام استفاده می‌کردند تا حجت برای همگان تمام باشد. در گزارش «حدیث بساط» وارد شده است که پس از برگشتن امیرالمومنین علیه‌السلام و بعضی اصحاب از سفر آسمانی به سوی اصحاب کهف، آیه اولوالامر نازل شد و این اتفاق در روز ۲۱ ذی‌حجه بوده است.

خداوند در این آیه می‌فرمایند: «ای اهل ایمان! از خدا اطاعت کنید و [نیز] از پیامبر و صاحبان امر خودتان [که امامان از اهل‌بیت‌اند و مانند پیامبر دارای مقام عصمت می‌باشند] اطاعت کنید. و اگر درباره چیزی نزاع داشتید، اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید آن را [برای فیصله یافتنش] به خدا و پیامبر ارجاع دهید، این [ارجاع دادن] برای شما بهتر واز نظر عاقبت نیکوتر است.» [۱]

پی‌نوشت:

۱. سوره نساء: آیه ۵۹.

۱۹ حفظ جان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در توطئه هرشیٰ

۱۴ نفر از منافقین قبل از غدیر به دنبال شکست و عدم انجام مراسم غدیر بودند و در این راه توطئه‌های متعددی کردند اما موفق نشدند؛ ولی باز هم از توطئه دست برنداشتند و در ۲۲ ذی‌حجه هنگام بازگشت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله به مدینه در کوه‌های «هرشیٰ» قصد ترور رسول‌خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله را داشته‌اند که با آمدن جبرئیل و خبر دادن به ایشان این توطئه خنثی شد و بدین‌گونه صدق کلام پیامبرخدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در خطبه غدیر که فرمودند: «لِعِلْمِي بِقِلَّةِ اَلْمُتَّقِينَ وَ كَثْرَةِ اَلْمُنَافِقِينَ»[۱] و صدق آیه «وَاللهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ»[۲] ظاهر شد.

این افراد را حذیفه و عمار دیدند و شناختند و به همین سبب آنان را منافق‌شناس نامیدند و هرکسی را که حذیفه در نماز میت او شرکت نمی‌کرد می‌فهمیدند که جزء منافقان است.

پی‌نوشت:
۱. احتجاج طبرسی ج ۱ ص ۵۹
۲. سوره مائده آیه ۶۷

۲۰ نازل شدن آیه تطهیر

خداوند در بخشی از آیه ۳۳ سوره احزاب می‌فرماید: إِنَّما يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا؛ خداوند اراده قطعی فرموده که شما اهل‌بیت از هرگونه آلودگی و نقصی به طور کامل پاک و مطهَر باشید.

عصمتی که از این آیه اثبات می‌شود، فوق عصمت دیگر انبیاء و اولیاست؛ زیرا معنایش طهارت کامل از هرگونه آلودگی و نقصی است.

برای آن‌که این آیه را کسی به نفع دیگران تفسیر و مصادره نکند، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله شش یا نُه ماه هر روز قبل از نماز صبح مقابل در خانه حضرت علی علیه‌السلام می‌ایستاد و دستانش را به دو طرف در خانه قرار می‌داد و آیه تطهیر را قرائت می‌کرد؛[۱] تا همه بدانند این آیه شریفه در حق اهل این خانه نازل شده است. آیه تطهیر در ۲۴ ذی‌حجه نازل شده است.

پی‌نوشت:
۱. تفسیر نور الثقلین: ج۳، ص۴۱۰.

عید بزرگ مباهله ۲۱

در پی نامه پیامبر ﷺ به پادشاهان مناطق اطراف و دعوت آنها به اسلام، از سوی پادشاه نجران گروهی به مدینه آمدند که بعد از دیدن حق باز هم ایمان نیاوردند. امر الهی صادر شد تا مباهله صورت گیرد؛ یعنی دو طرف در یک مکان دعا کنند و دعای هرکس مستجاب شد دلیل بر حقانیت اوست.

اما مسیحیان نجران هنگامی که در ۲۴ ذی‌حجه برای مباهله آمدند و علائم عذاب را دیدند؛ بعضی از آنها ایمان آورده و بعضی دیگر با پرداخت جزیه حاضر به انجام مباهله نشدند و این‌چنین حقانیت اهل بیت علیهم‌السلام بر همگان ثابت شد. [۱]

از نکات این جریان نفسْ بودن امیرالمؤمنین برای پیامبر علیه‌السلام است. امام رضا علیه‌السلام بزرگترین فضیلت قرآنی امیرالمؤمنین علیه‌السلام را آیه مباهله معرفی کردند. [۲]

پی‌نوشت:
۱. اعلام الوری ج ۱ ص ۲۷۶ و مرآة العقول ج ۱۴ ص ۲۶۷ ذیل بحث نوادر.
۲. الفصول المختاره ص ۳۸

۲۲ نازل شدن آیه ولایت

روز ۲۴ ذی‌حجه قبل از سال هفتم هجرت، عبدالله بن سلام خدمت پیامبر ﷺ رسید و از جانشین ایشان پرسید. در این هنگام این آیه نازل شد: «صاحب اختیار و سرپرست شما فقط خدا و رسول خدا و آن مؤمنانی هستند که نماز را به پا می‌دارند و در حال رکوع انفاق می‌کنند!» [۱]
پس از دریافت آیه پیامبر ﷺ فرمودند: به سمت مسجد حرکت کنیم. وقتی به مسجد رسیدند، دیدند فقیری از مسجد خارج می‌شود. پیامبر ﷺ پرسیدند: آیا در مسجد کسی به تو چیزی داد؟ فقیر گفت: بلی، این انگشتر را یکی از مؤمنین به من داد!

حضرت سؤال کردند: چه کسی؟ عرض کرد: آن مردی که در حال نماز است. حضرت سؤال کردند: در چه حالتی بود که انگشتر را به تو داد؟ او جواب داد: در حالت رکوع.

پیامبر ﷺ تکبیر گفتند و فرمودند: «علی بن ابی‌طالب پس از من سرپرست و صاحب اختیار شماست». [۲]

پی‌نوشت:
۱. سوره مائده: آیه ۵۵.
۲. وسائل الشّیعه: ج۹، ص۴۷۹.

۲۳ صدور حدیث شریف کساء

این حدیث در جریانات مختلف تکرار شده که یکی از آنها در مباهله و روز ۲۴ ذی‌حجه است. رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله زیر پارچه‌ای شبیه عبا قرار گرفت و حضرت علی و حضرت فاطمه و امام حسن و امام حسین علیهم‌السلام را زیر آن جای داد و از آنان به عظمت و بزرگی یاد نمود و آن جمع را مصداق آیه تطهیر معرّفی کرد.[۱]

در این حدیث، وقتی خداوند در جواب جبرئیل از پنج تن نام می‌برد، محور معرفت را حضرت زهرا علیهاالسلام قرار می‌دهد و می‌فرماید: «آنها فاطمه و پدر فاطمه و شوهر فاطمه و فرزندان فاطمه هستند.»

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌فرمایند: هرگاه در مجلسی تعدادی از شیعیان جمع شوند و حدیث کساء را بخوانند خداوند دعای اهل مجلس را مستجاب کرده، همّ و غم آنها را برطرف می‌کند و گناهان آنان با دعای ملائکه بخشیده می‌شود.

پی‌نوشت:

۱. حدیث کساء، غرر الاخبار و درر الآثار ص ۲۸۹.

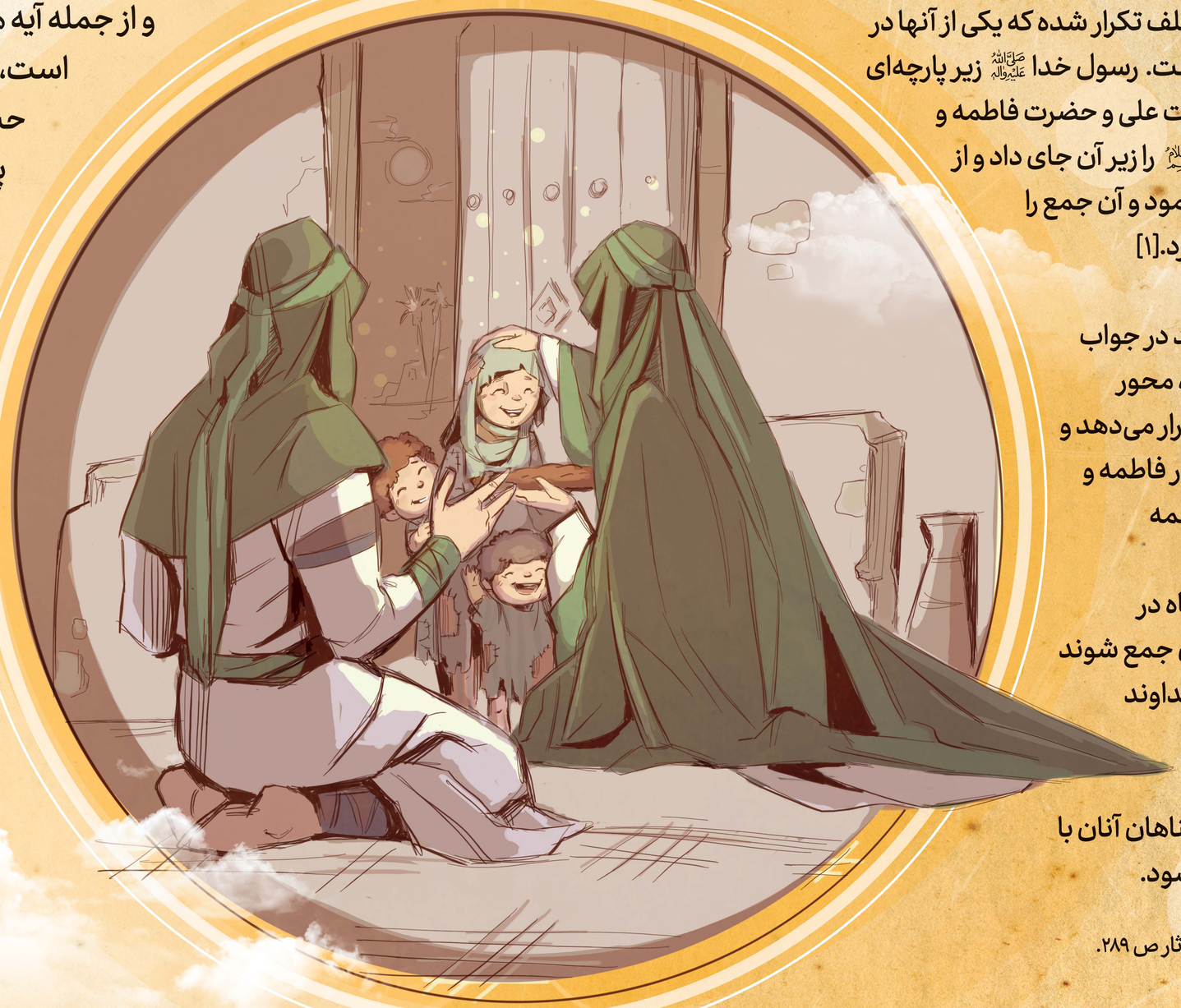

۲۴ نزول سوره انسان در شأن پنج تن آل عبا

در شب ۲۵ ذی‌حجه، سوره مبارکه «انسان» و از جمله آیه هشتم این سوره که به «آیه اطعام» معروف است، در توصیف حضرت علی علیه‌السلام و فاطمه علیهاالسلام و حسنین علیهماالسلام نازل شده است. ایشان سه روز پی‌درپی به نذرشان بر روزه‌گرفتن این روزها وفا کردند و با اینکه خود گرسنه بودند، افطاری‌شان را به مسکین و یتیم و اسیر بخشیدند.

«وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا؛ و غذای خود را با اینکه به آن علاقه (و نیاز) دارند، به «مسکین» و «یتیم» و «اسیر» می‌دهند.»

از جمله پاداش‌هایی که برای قرائت این سوره بیان شده، همنشینی با پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در آخرت است.